

יוסף חסדי ורחל

1584

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דוד" (בהשתתפות כולל "חוני המעגל")
העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויה "זל שנלב"ע ביום ז' סיון התשנ"ב
ואימי מורתי רחל בת איזה סויה ע"ה שנלב"ע ביום כז' מר חשון התשע"ז

"החסד השלם"

פרשתינו מספרת כי מספר שנים לאחר נשואי יצחק ורבקה "ויעתר יצחק לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו". רש"י דייק בהדגשת התורה "ויעתר לו" ואמר: "לו ולא לה שאין דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע לפיכך לו ולא לה". עד כאן מדבריו. פשוטם של דברי רש"י שהיות ויצחק הינו בעל זכות כפולה שהרי צדיק בן צדיק הוא – בנו של אברהם, ואילו אשתו רבקה זכותה שלה קיימת אולם זכות אבות אין לה לפיכך ויעתר לו ולא לה.

מי שמכיר את פירושי רש"י בכל מקום יודע שהמיוחד מכל את פירושו, מידה שהיא נר לרגליו: חכמת הקיצור. והנה כאן הרשה לכאורה רש"י לעצמו לכפול את המילים "לו ולא לה" פעם בראשית דבריו ופעם בסופם, והרי יכול היה להסתפק בהדגשה זו פעם אחת בתחילה או בסוף ותו לא.

פירש חסיד מובהק של בעל ה"אבני נזר" מסוכצ'וב ור' יואל שוחט שמו. בשתי מסכתות בש"ס ובשני מעשים שונים שמו לב חז"ל שזכותה של האשה גדולה משל הבעל בעשיית חסדים. האחת, במסכת תענית שם מובא המעשה באריכות על עצירת גשמים בימי אבא חלקיהו נכדו של חוני המעגל, חכמי ישראל משגרים משלחת של שני חכמים לבקשו שירבה בתפילה ויורדו גשמים, עלו הוא ואשתו לעליית הגג והתפללו וענן הגשמים בא מהכיוון בו עמדה היא בתפילה. לשאלת חכמים מדוע כך, השיבם כי האשה מצויה בבית וכשמבקש העני לחם נותנת לו "ומקרבתא הנייחה" וההנאה הבאה לעני ממנה קרובה ומהירה יותר, ואילו הבעל נותן כסף צדקה וצריך העני לחזור עם הכסף אחר פת לחם, לפיכך זכות האשה גדולה.

ומקור נוסף במסכת כתובות כשמר עוקבא ואשתו בורחים מפני עני שקיימו בו מצוות מתן-כסתר וקפצו שניהם לתוך התנור הבעור, שניהם אמנם לא ניזוקו מחום התנור אולם רגלי מר עוקבא נחרכו ואילו זוגתו לא. לפליאתו של מר עוקבא עונה אשתו כי זכותה בגמילות-חסדים גדולה יותר משום "ומקרבא אהניתי" שנתנת פת-הלחם שלי ממהרת את הנאת העני מן החסד.

זכות האשה בעשיית החסד השלם יותר היא הגורמת לתפילותיה שיתקבלו במהרה. דברי רש"י הקשים בכפילותם מבוארים עתה. אין חלילה כפילות בלשוננו של רש"י, קושיה ותרועה הם. "ויעתר לו ה'" אומרת התורה, והקשה רש"י: לו ולא לה? והרי ההנאה שגורמת האשה בחסדיה גדולה יותר? זכות זו כפי שראינו לעיל צריכה היתה להביא לכך שיעתר לה ה' ומשיב על כך: לפי שאינה דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע לפיכך לו ולא לה.

בת שלום

שבת ב' כסלו ה-תשפ"ו
פרשה: תולדות
הפטרה: משא דבר ה'

הדלקת נרות - 16:15
צאת השבת - 17:08
ר"ת: 17:40

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:13

זמן	תולדות	ויצא
5:09	עמוד השחר:	5:16
5:23	זמן טלית:	5:16
6:21	זריחה:	6:14
11:28	חצות:	11:26
11:54	מנחה גדולה:	11:52
16:35	שקיעה:	16:37

מסכת פסחים

"עושר בניסיון"

על הפסוק "ויתן לך האלוקים" מפרש רש"י: "ייתן ויחזור וייתן". לפי שהעשירות היא ניסיון לאדם, בבחינת "עושר השמור לבעליו לרעתו". במיוחד גדול הניסיון בעושר הנרכש פתאום והדבר עלול להשחית את האדם. לכן הייתה הברכה שהשפע יבוא בהדרגה, קמעא-קמעא - "ייתן ויחזור וייתן".

העלון לרפואת מנשה בן דוד וברוריה מרת אחותי זינה בת רחל ולע"נ תמי' שלום בר שמה ע"ה חמותי מרים בת רחל ע"ה הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

"הרב פיפיות" ב'

ספרו הרב פיפיות

סוחר התכשיטים התעשת במהירות. פקידיו של האימאם המחזוי הוזעקו לזירת הפשע, האזינו בפנים חמורות סבר לזעקותיו של הנשדד והבטיחו לפעול ככל יכולתם.

חיילי האימאם פתחו אכן בחקירה מאומצת, אולם זו לא הניבה פירות. "הגנב נמנה כנראה על חוג מכריך", שחו באוזניו של מוחמד. "הוא ידע היטב היכן ממוקמת התיבה. ואימתי הנך נעדר מן הבית. הפשע בוצע בלא השארת עקבות. חקרנו ודרשנו ולא העלינו מאומה בידנו".

פניו של מוחמד נפלו. אולם רוחו לא נשברה. הוא החל מבקר באהליהם של מגידי עתידות, קוסמים ומנחשים. ודמעותיו נזלו כמים על כירות קטורתם.

את דינריו האחרונים שלשל לכיסי גלימותיהם של הללו, על מנת שיגלו את אוזנו דבר, מי הוא הארור ששדד ממנו את כל כספו. אך ללא הועיל.

מגידי העתידות הקטירו קטורת מדיפה ריח עז, פלבלו בעיניהם, לחששו בשפתותיהם. אולם לבסוף הודו בשפל קול כי נבצר מהם לידע ולגלות מי הוא הגנב והיכן מונח האוצר הגנוב.

את שכר טרחתם, למותר לציין, לא החזירו ... מוחמד כמעט שנתיימש מאוצרו. הוא שוטט בסמטאות ג'בלה כאבל בין חתנים, ראשו מורכן ועיניו תקועות באדמה.

עד שלפתע פתאום הופיע מולו, כמו מבטן האדמה, נאצר, ידידו הוותיק, אותו לא ראה מזה עידן ועידנים.

"מדוע רעים פניך?!", השתומם נאצר, שלא שמע על דבר הגניבה.

"מדוע?!", פלט מוחמד במרירות. "וכי לא שמעת שתיבת אוצרותי נגנבה ממני לפני כמה שבועות? כל המאמצים שעשיתי לגלות מיהו הגנב עלו בתוהו. אח, חסר מזל שכמוני ..."

"ואצל מארי סאלם שבזי היית?", קטע נאצר את שטף יגונו. "מארי סאלם שבזי?!", השתאה מוחמד. "וכי מה לי ולחכמי היאהוד?!"

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "Shor for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

הפסוק השבוע

הלכות הנחת תבשיל על האש מערב שבת על מנת
שיתבשל בשבת (שהיה)
והלכות חימום תבשיל בשבת (חזרה)
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

הסרת מכסה מעל קדרה חמה

מת. אף על פי שלמנהג הספרדים ועדות המזרח אסור לערות בשבת מים חמים אל תוך תבשיל הנמצא בכלי ראשון, מכל מקום מותר להסיר את מכסה הקדרה מעליה, אף על פי שמצטברים אדים לחים מתחת המכסה, ונעשים לטיפות מים חמים, ובשעת הסרת המכסה חוזרים ונופלים אל תוך הקדרה, ומותר לעשות כן אפילו אם הקדרה מונחת על גבי אש גלויה.

ומכל מקום אם לאחר מכן רוצה להחזיר את המכסה על גבי הקדרה צריך לנער היטב את המכסה מטיפות המים שעליו קודם שיחזירנו. והמחמיר אף לנגבו קודם שיחזירנו על גבי הקדרה תבוא עליו ברכה.

עירוי מים חמים על תבשיל שנצטמק ונעשה כצלי

מט. למנהג האשכנזים המקילים לערות בשבת מים חמים אל תוך תבשיל הנמצא בכלי ראשון, ומונח על גבי אש מכוסה בטס של מתכת, או על גבי פלאטה חשמלית, יש להקל בזה אפילו אם התבשיל שנתבשל כל צרכו נצטמק כבר באופן שנעשה כצלי, ואף על פי שחוזר ונעשה כמבושל, אין לחוש בזה לאיסור בישול אחר צליה.

עירוי מכלי שני על תבשיל שבכלי ראשון

נ. למנהג האשכנזים המקילים לערות בשבת מים חמים אל תוך תבשיל הנמצא בכלי ראשון, ומונח על גבי אש מכוסה בטס של מתכת, או על גבי פלאטה חשמלית, היינו בין כשמערה ישירות מן המיחם שבתוכו המים אל תוך הקדרה שבה התבשיל, ובין כשמערה המים תחלה אל תוך כוס או כלי אחר, וממנו מערה המים אל תוך הקדרה. והמחמיר שלא לערות המים תחלה אל תוך כוס, אלא מערה המים ישר מן המיחם אל הקדרה, תבוא עליו ברכה.

ואם מעביר המים מהמיחם אל הקדרה שבה התבשיל על ידי כף או מצקת, יש להקל בזה למנהג האשכנזים אפילו לכתחלה, ואין צריך להחמיר בזה כלל.

לעבודת כוכבים, וכיצד איפוא לא חשש יעקב להשביע את עשיו, בעוד שמן הסתם עשיו יפר את השבועה?
והרב המחבר רבי ישראל הלוי מץ זצ"ל, משיב על כך, שעל אף שהיה עשיו עובד אלילים אולם מכל מקום לא עבר בכך שום איסור וזאת מכיון שעדיין לא הוזהרו אומות העולם שלא לעבוד לאלילים בשיתוף עם האמונה בבורא העולם, אבל כבר הוזהרו שלא לעבור על השבועה – שזוהי אחת משבע מצוות בני נח.

ומחמת כן, לא חשש יעקב מכך שעשיו היה מומר לעבודת אלילים, והשביעו בכל זאת לפי שעל עבודת האלילים לא הוזהר עשיו בעוד שעל השבועה, כן הוזהר.
"עקב אשר שמע אברהם בקלי ישמע משמרתו וזקויתו ותרתי"

על דרשת הגמרא שאברהם קיים את כל התורה ואפילו עירובי תבשילין, הקשו המפרשים מדוע נקטה הגמרא דווקא מצות עירובי תבשילין?

בש"ת "אבני נזר" ביאר זאת שהנה לאמיתו של דבר היה ראוי להתיר הכנה מיום טוב לשבת, גם מבלי עירוב תבשילין מפני שקדושת השבת חמורה היא משל יום טוב. הטעם לעריכת עירוב תבשילין, מסביר הרמב"ן הוא מכיון שליום טוב יש מעלה יתירה לעומת השבת – כיון שהשבת היא "קביעה וקיימא", קדושתה בזמנה היא קבועה בידי שמים, ואילו יום טוב "בית דין מקדש לה", ישראל עצמם הם קובעים את קדושתו. ולפיכך קדושת יום טוב שישראל קובעים אותה בעצמם, יש בה מעלה יתירה לעומת קדושת השבת שקבועה היא בידי שמים.

כל זה אמור לאחר שקיבלו ישראל את התורה ונצטוו על השבת. אולם אצל אברהם שקיים את כל התורה ללא כל ציווי, הרי אצלו היתה גם קדושת השבת קבועה בידי אדם, וממילא לא היתה ליום טוב שלו מעלה על פני השבת, ומותר היה להכין מיום טוב לשבת גם ללא עירוב תבשילין. ובכל זאת. כיון שבנינו עתידין לקיימה, קיים אברהם גם את מצות עירוב תבשילין...

"ויתרצו הבנים בקרבה"

"פליאה גדולה היתה זאת הלידה בעבורי" – כך כותב הרב אבן עזרא – "שכל בן אדם יוצא בשלייה שהיא מכסה עליו, והנה כאן שתי השליות נפתחו ברגע אחד..."

אך באמת מפרש הגאון מקוטנא זצ"ל בעל ה"ישועות מלכו", שיש לפרש שיעקב ועשיו היו בשליה אחת, ולכן אפשר היה לו ליעקב לאחוז בעקב עשיו. אך בתאומים הנמצאים בשליה אחת יש סכנה – שמכיון שנמצאים ביחד בלי תנועות, נדבקים אחד לשני, ומוזה הוא ברירה של "תיום". ("תאומי סיאם").

כדי למנוע את ההדבקות בין שני הולדות, היה זה מפלאי הבורא שהולדות תמיד התרצצו בקרבה, והתרוצצות זו היא היא שהגינה על הולדות שלא יתדבקו יחד ב"תיום".

"ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכרה" – יש לדקדק מה ענין מיתתו של עשיו לענין הבכורה, והרי גם יעקב הולך למות ואף על פי כן חפץ הוא בבכורה? ועוד יש לתמוה: שהאי גם אם ימכור עשיו את הבכורה – סופו של דבר גם הוא ימות?

רבי יעקב הכהן זצ"ל רבה של גרבה מסביר זאת בטוב טעם בספרו "מאין יבוא", ע"פ מה שאמרו חז"ל שעשיו הרשע הקפיד על אכילת עדשים משום שאמרו חז"ל שהאוכל עדשים אחת לשלשים יום – מונע אסכרה מתוך ביתו.

והנה עשיו הרשע שהיה צד נשים מידי בעליהם – מיתתו בחנק. ואמרו בגמרא מי שנתחייב חנק, מת באסכרה. ולפיכך ביקש עשיו לאכול עדשים כדי להינצל ממיתת אסכרה.

וזהו איפוא מה שאמר עשיו: "הנה אנכי הולך למות" – במיתת חנק, שהיא אסכרה, ואם כן "למה זה לי בכורה"? מוטב שאמכור אותה באכילת עדשים כדי שאינצל ממיתת חנק....

"ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב"

תמיהה עצומה תמה בספר "גרש כרמל": הרי יעקב יודע היה שעשיו מומר הוא

הפסוק השבוע

"ראש ישר"

הגאון רבי חיים מברסק שוחח פעם עם יהודי, והלה ציטט דבר-מה בשם הרמב"ם. הגיב הגאון בפסקנות: "הרמב"ם לא אמר דבר כזה".

תמה האיש: "וכי אתה בקי עד כדי כך בכל כתבי הרמב"ם, כדי לקבוע בוודאות שאין ציטוט כזה בספריו?".

הפטיר הגאון: "אינני בקי עד כדי כך בכתבי הרמב"ם, אבל ברור לי לחלוטין שרעיון עקום כזה לא היה יכול לעלות בראשו הישר של הרמב"ם..."